

VLAAMSE
LAND
MAATSCHAPPIJ

► toelichting Mestbank

Mestsamenstelling MESTKEUZE 2018

- Onderstaande redenering werd hier in acht genomen
 - Bij consequent gebruik van Forfait of analyse werd dat de keuze
 - Bij afwisselend gebruik => Forfait
- Mestkeuze 2018 wordt overgezet naar 2019
 - Wijziging mogelijk tot **15.02.2019**
 - Belangrijke link met **aangifte** en **MTIL**

Mestsamenstelling MESTKEUZE 2018

- Sinds 1/1/2018 keuze tussen forfait of analyse voor eigen geproduceerde mest
- Situatie September 2018
 - 4756 exploitaties die mest afvoerden zonder een keuze te maken => FORFAIT?
 - ± 7000 mestcodes waarmee werd gereden zonder keuze te maken
 - ✗ ±5300 mestcodes consequent op basis van forfait
 - ✗ ±1050 mestcodes consequent op basis van een analyse
 - ✗ ±500 mestcodes op basis van FF en analyse
 - VLM heeft al deze mestcodes toegevoegd per exploitatie in het mestbankloket => **Noodzakelijk voor link naar MTIL**

Mestsamenstelling MESTKEUZE 2018

Mestsoort	Analyse	Forfait
VARKENSMEST		
Zeugen en Biggen	18%	82%
Vleesvarkens	38%	62%
Biggen 7-20kg	26%	74%
RUNDEREN		
Runderen	9%	91%
Mestkalveren	7%	93%
PLUIMVEE		
19_OPFOKPOELJEN	88%	12%
22_ANDER PLUIMVEE	58%	42%
690_SLACHTKUIKENS VANAF 2011	64%	36%
691_LEGHEN KOOI - RECHTSTREEKSE MESTAFVOER	75%	25%
692_LEGHEN KOOI - MESTOPSLAG IN LOODS	53%	47%
693_LEGHEN KOOI-MESTOPSLAG IN LOODS+DROGING	80%	20%
694_LEGHEN SCHARREL OF VOLIERE	68%	32%
695_LEGHENOUDERDIER	75%	25%
696_OPFOK LEGHEN KOOI	79%	21%
697_OPFOK LEGHEN SCHARREL OF VOLIERE	54%	46%
698_OPFOK SLACHTKUIKENOUDERDIENEN	80%	20%
699_SLACHTKUIKENOUDERDIENEN	85%	15%

Mestsamenstelling MESTANALYSES

- ▶ **16364 meststalen in 2018** (13861 met resultaat op 6/12)
 - 8864 opslagstalen
 - 5530 vrachstalen
 - 1425 mengstalen
- ▶ **Bedrijfsspecifieke mestsamenstelling**
 - 287 keer 4 of meer stalen van zelfde mestsamenstelling
 - ✗ 64 mestsamenstellingen waar BSM mogelijk is
 - ✗ 13 landbouwers aanvaarden hun BSM (totaal 21 BSM's in Vlaanderen)

VLAAMSE LANDMAATSCHAPPIJ 13/06/2019 | 5

▶ 1-meter teeltvrije zone

Mestsamenstelling MESTANALYSES

Gemiddelde waarden stalen 2018	#	GEM N	MED N	FF P	GEM P	MED P	
12_Vleesvarkens	2847	6,4	7,2	7,3	3,5	4,1	4,0
45_Zeugen dekstal	43	nvt	3,5	3,6	nvt	2,8	2,3
46_Zeugen kraamstal	18	nvt	2,6	2,4	nvt	1,5	0,3
499_Biggenmest	176	4,3	5,5	5,6	1,7	2,8	2,8
744_Mengeling varkens spuiwater	108	nvt	6,5		nvt	3,4	
747_Mengeling varkensmest	374	nvt	6,3		nvt	3,6	
9_Zeugenmest	375	3,2	4,2	4,2	1,4	2,9	2,5
9_Zeugenmest handhaving	52	3,2	3,6	3,4	1,4	1,9	1,6

VLAAMSE LANDMAATSCHAPPIJ 13/06/2019 | 6

1-meter teeltvrije zone

- ▶ **Intro**
 - Wat is de 1-meter teeltvrije zone
 - Verdere verbetering waterlopenkaart
- ▶ **Controleactie Handhaving 2018**
 - Aanpak
 - Resultaten
 - Aandachtspunten

VLAAMSE LANDMAATSCHAPPIJ 13/06/2019 | 6

1-meter teeltvrije zone

Intro

- ▶ Ten gevolge stagnerende waterkwaliteit invoer van nieuwe maatregelen
- ▶ Bevoegdheid toezichthouders VLM op Decreet Integraal Waterbeleid (DIW) artikel 10
 - Bemesting is verboden binnen 5 tot 10 m van talud waterloop
 - Grondbewerking is verboden binnen 1 m
 - *Pesticiden gebruiken is verboden binnen 1 m*
 - leidt tot de 1-meter teeltvrije zone
- ▶ Vooral impact op akkerland, minder op grasland
- ▶ Geldig langs elke waterloop!
- ▶ Regels bestaan reeds sinds 2003
 - Weinig gehandhaafd
 - Sensibilisering sector door verschillende actoren
 - Ook toezicht door VMM, provincies, Dept. L & V

1-meter teeltvrije zone

Intro

- ▶ Geldig langs elke waterloop, wat houdt dit in?
 - al het permanent of op regelde tijdstippen stilstaande of stromende water op het landoppervlak (gracht, stroom, rivier, meer, ...)
 - Referentiekaart terug te vinden op het e-loket L & V (www.landbouwvlaanderen.be) of op de afdrukplannen van de Verzamelaanvraag

→ Aanduiding op kaart

- Water – 1m teeltvrij / 5m of 10m mestvrij (lichtblauwe schuine arcering)
- Water – 1m teeltvrij / 5m of 10m mestvrij (lichtblauwe stippellijn)
- Water – 1m teeltvrij (paarse horizontale arcering)
- Water – 1m teeltvrij (paarse streepjeslijn)

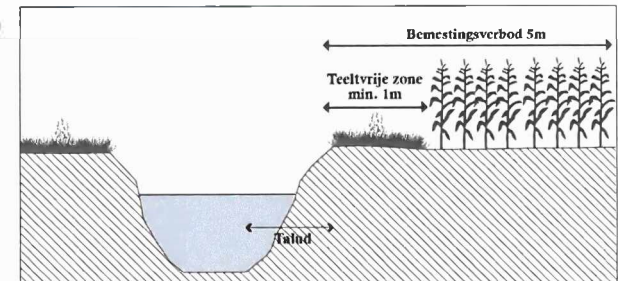
→ Bezwaar via Dept. L & V

- ✗ Gracht zonder water is geen geldig bezwaar

1-meter teeltvrije zone

Intro

Geen bemesting, geen grondbewerking en geen pesticiden !

1-meter teeltvrije zone

Intro

1-meter teeltvrije zone

Intro

- ▶ Departement Landbouw en Visserij
 - Verwerken van bezwaren tegen waterlopen op e-loket
 - 2019: gebruik recentste versie van VHA
 - × E-loket:
 - × Afdrukplannen:
 - indien verbeterwerk is afgerond tegen midden januari
- ▶ Permanente verbeteringen van het referentiebestand mogelijk a.d.h.v. vaststellingen overwelfde waterlopen, nieuwe grachten, schrapping verdwenen grachten
- ▶ Voorstelling op plan e-loket is steeds het meest correct

1-meter teeltvrije zone

Controleactie Handhaving 2018

- ▶ Afstapping vanaf het MAP-meetpunt tot de bron/voldoende afstand
- ▶ Start actie voor inzaai van de zomerteelt
 - Aanmanend en raadgevend opgetreden
 - Mogelijkheid geven tot naleven van regelgeving
 - Hercontroles tijdens de zomer

1-meter teeltvrije zone

Controleactie Handhaving 2018

- ▶ Resultaten hercontroles:
 - × Teelt aangetroffen in de teeltvrije zone

1-meter teeltvrije zone

Controleactie Handhaving 2018

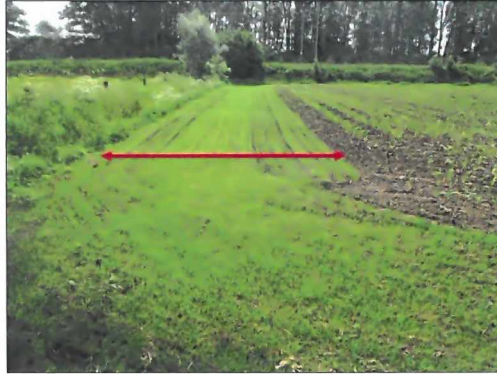
- ▶ Resultaten hercontroles:
 - Veel landbouwers hielden wel rekening met de aanmaningen
 - × Behielden een grasstrook

1-meter teeltvrije zone

Controleactie Handhaving 2018

- ▶ Resultaten hercontroles:
 - Veel landbouwers hielden wel rekening met de aanmaningen
 - ✗ Legden een grasstrook aan

1-meter teeltvrije zone

Controleactie Handhaving 2018

- ▶ Resultaten hercontroles:
 - Veel landbouwers hielden wel rekening met de aanmaningen
 - ✗ Of zaaiden geen teelt meer in

1-meter teeltvrije zone

Controleactie Handhaving 2018

- ▶ Aandachtspunten:
 - Tijdens de initiële en de hercontroles kwamen enkele aandachtspunten naar boven
 - Deze worden toegelicht op de website van de VLM in een *veel-gestelde-vragen* pagina
 - Enkele voorbeelden:
 - ✗ Afwateringsgeultjes kunnen behalve tijdens en na de bemesting

1-meter teeltvrije zone

Controleactie Handhaving 2018

- ▶ Aandachtspunten:
 - ✗ Extra verduidelijking nodig: Geen grondbewerkingen uitvoeren!

1-meter teeltvrije zone

Controleactie Handhaving 2018

- ▶ Aandachtspunten:
 - ✗ Afspraak met de waterloopbeheerders om maaisel uit de waterloop te deponeren naast de teeltvrije zone, indien mogelijk
 - ✗ Bij grote werkzaamheden mag de teeltvrije zone eenmalig bewerkt worden en moet deze heraangelegd worden

VLAAMSE LANDMAATSCHAPPIJ 13/06/2019 | 21

1-meter teeltvrije zone

Controleactie Handhaving 2018

- ▶ Aandachtspunten:
 - ✗ Een teeltvrije zone wordt het best aangelegd met een grasstrook en onderhouden via maaibeheer

VLAAMSE LANDMAATSCHAPPIJ 13/06/2019 | 22

▶ Nieuwigheden en aandachtspunten

VLAAMSE
LAND
MAATSCHAPPIJ

- ▶ Digitale Burenregeling, Inscharing en Volmacht
- ▶ Fusiegemeenten

VLAAMSE
LAND
MAATSCHAPPIJ

Burenregeling, inscharing en volmacht digitaal

- ▶ Vanaf 2019 is het Mestbankloket de enige manier voor het indienen van volmachten, burenreregelingen en inscharingen
- ▶ Formulieren die nog binnen komen: MB neemt contact op om digitaal in te dienen
- ▶ Opgelet: registratie van volmachthouders, toevoegen of schrappen van werknemers moet nog steeds op papier omdat er nog geen digitaal alternatief is

Fusie gemeenten

Vervoer:

- ▶ Vervoer Mestbankloket: voor burenreregelingen vanaf 2019 worden de fusiegemeenten toegevoegd
- ▶ Buurgemeenten worden getoond op basis van adres exploitatie aanbieder

Fusie gemeenten

Vanaf 1 januari 2019 telt Vlaanderen 7 nieuwe fusiegemeenten:

- ▶ Meeuwen-Gruitrode en Opglabbeek → Oudsbergen
- ▶ Neerpelt, Overpelt → Pelt
- ▶ Kruishoutem, Zingem → Kruisem
- ▶ Aalter, Knesselare → Aalter
- ▶ Deinze, Nevele → Deinze
- ▶ Puurs, Sint-Amands → Puurs-Sint-Amands
- ▶ Waarschoot, Lovendegem, Zomergem → Lievegem

Huidige postcodes blijven behouden.

Vanaf 1 januari 2019 wijzigt ook een districtsgrens in Antwerpen: er wijzigen postcodes in de districten Antwerpen, Ekeren en Merksem.

Concreet Burenregelingen

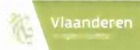
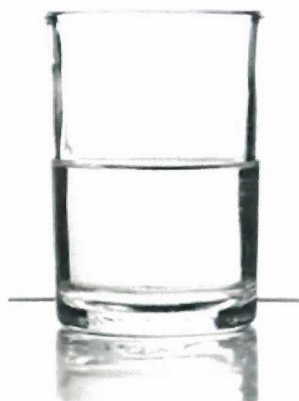
- ▶ Vóór 1-1-2019:
 - Mesttransport van Sint-Amands naar Willebroek of van Puurs naar Buggenhout (indien het gaat om andere landbouwer/exploitatie)
 - Enkel mogelijk via erkend mestvoerder
- Vanaf 1-1-2019:
 - Bovenstaande transporten kunnen worden vervoerd door zowel de aanbieder als de afnemer via burenreregelingen
 - Vanuit Puurs-Sint-Amands mogelijk mest te rijden via Burenregelingen naar: Blaasveld, Boom, Bornem, Breendonk, Buggenhout, Hamme, Heindonk, Hingene, Liezele, Lippelo, Londerzeel, Malderen, Mariekerke, Moerzeke, Niel, Opdorp, Oppuurs, Puurs, Ruisbroek, Sint-Amands, Steenhuffel, Tisselt, Weert, Willebroek,

► MAP6: stand van zaken

VLAAMSE
LAND
MAATSCHAPPIJ

Basisprincipe MAP6

Basis voor nieuwe gebiedstype-indeling:
Beoordelingskader oppervlaktewater

VLAAMSE
LAND
MAATSCHAPPIJ

MAP-meetnet oppervlaktewater

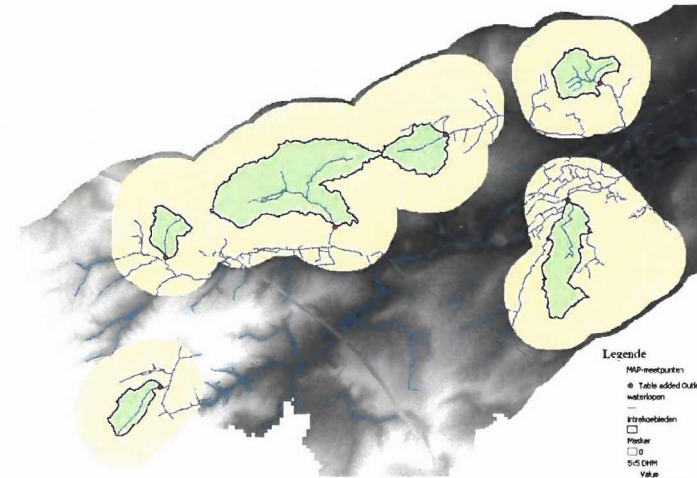
MAP-meetpunten oppervlaktewater

Legende
 • MAP-meetpunt
 ■ Bekken

Steekproef

Afstromergebieden
 MAP-meetpunten
 dekken **22%**
 landbouwareaal
 in Vlaanderen

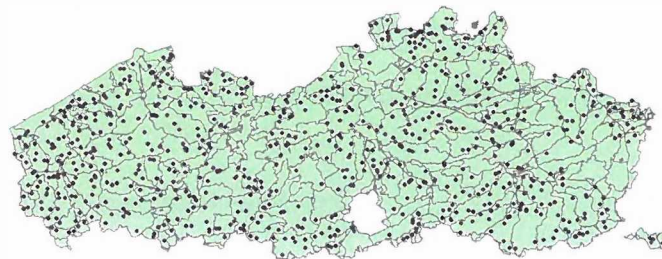
Legende
 MAP-meetpunten
 • Totaal afdielend Outlet
 waterslopen
 Invalgebieden
 □ Polder
 □ 0
 50 DEM
 Value
 High: 108.45
 Low: 24.91

Afstromergebieden van de 6 MAP-meetpunten oppervlaktewater
 in deelbekken Grote Gete (bron: procesfactorstudie)

Eenheid: afstroomzone Vlaams waterlichaam

MAP-meetpunten oppervlaktewater

266 afstroomzones
 195 + 71 grenszones

Legende
 • MAP-meetpunt
 ■ Afstroomzone van Vlaams waterlichaam

Indicator oppervlaktewater

MAP 5

▶ % MAP-meetpunten
 > 50 mg nitraat/l

- Weinig robuust
- Niet geschikt voor een goede gebiedsgerichte opvolging van de waterkwaliteit

MAP 6

◀ Gemiddelde nitraatconcentratie

- Robuust
- Beter gebufferd tegen jaarlijkse variatie (weerseffecten)
- Beter gelinkt aan de totale impact van landbouw op oppervlaktewater
- Beter geschikt om beleid te evalueren
- Correlatie met 90ste percentielwaarde

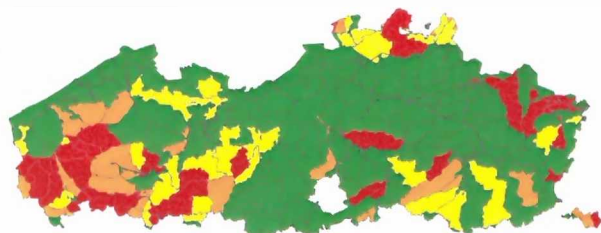

Streefwaarde

- ▶ Waterkwaliteitsmodelketen niet klaar
- ▶ Afgeleid o.b.v. data-analyse
 - Verband tussen de gemiddelde nitraatconcentratie en de 90ste percentielwaarde
 - 90ste percentielwaarde: grenswaarde van 44,3 mg nitraat/l uit de Kaderrichtlijn Water
 - Streefwaarde van 18 mg nitraat/l

KAART 18: EVALUATIE OPPERVLAKTEWATER - GEBIEDSTYPES

	Gebieds- type 0	Gebieds- type 1	Gebieds- type 2	Gebieds- type 3
Gemiddelde nitraatconcentratie per afstroomzone (mg nitraat/l)	≤ 18	>18 & ≤ 25	>25 & ≤ 30	>30
Aandeel afstroomzones	73%	10%	8%	9%
Areaal (ha)	375.045	111.941	75.882	113.168
Aandeel areaal (%)	55%	17%	11%	17%

Gebiedstype-indeling oppervlaktewater

- ▶ Indeling afstroomzones o.b.v. gemiddelde nitraatconcentratie en doelafstand tot streefwaarde 18 mg nitraat/l

	Gebiedstype 0	Gebiedstype 1	Gebiedstype 2	Gebiedstype 3
Gemiddelde nitraatconcentratie per afstroomzone (mg nitraat/l)*	≤ 18	> 18 & ≤ 25	>25 & ≤ 30	> 30
	Doel bereikt	Kleine inspanning nodig	Aanzienlijke inspanning nodig	Grote inspanning nodig

* o.b.v. 3 recentste winterjaren 2015-2016, 2016-2017 en 2017-2018

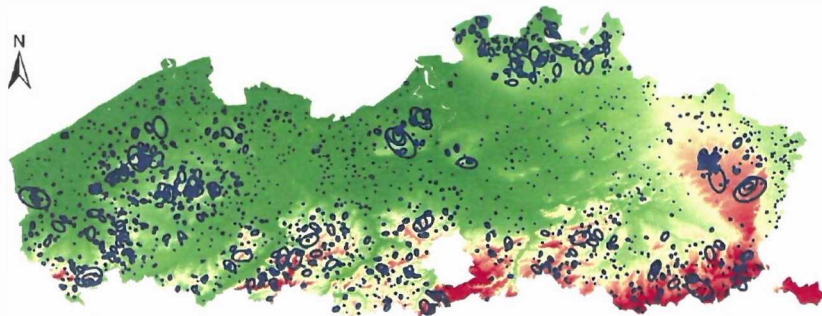

Doel MAP 6: doelafstand daalt minstens 4 mg nitraat/l in afstroomzones met doelafstand

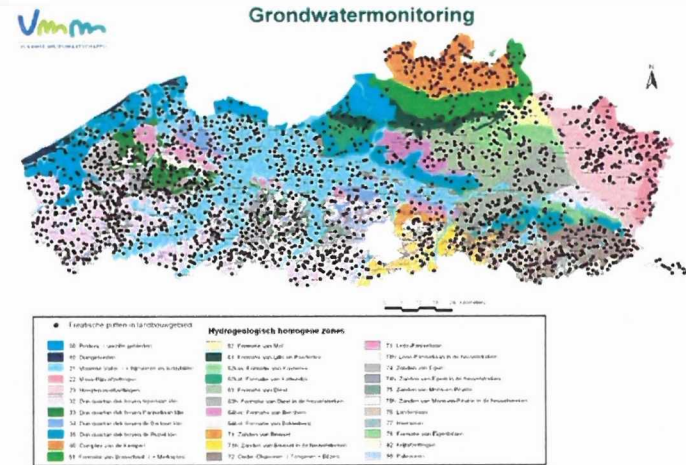
Beoordelingskader grondwater

Freatisch grondwatermeetnet: Steekproef

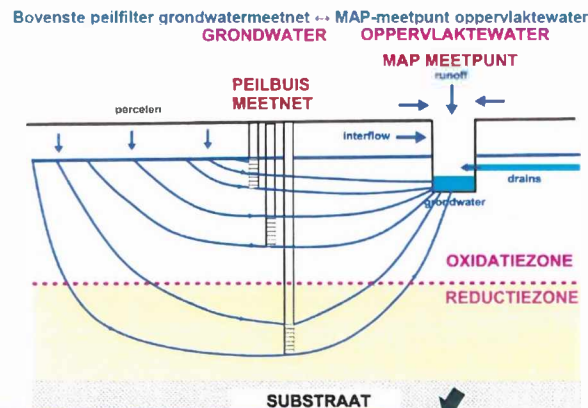
Berekende intrekgebieden voor de freatische grondwatermeetpunten (bron: procesfactorstudie)

Welke eenheid?

Bovenste grondwater komt van dichtbij → Afstroomzone als eenheid

Uit de presentatie van prof. Walraevens op de studievoormiddag over de relatie tussen bemesting en nitraat in grondwater:

Bovenste peilfilter: nitraten komen uit directe omgeving
MAP-meetpunt: ontvangt 1) runoff (oppervlakkige afstroming), 2) interflow, 3) drains en 4) grondwater (mengsel van kortere en langere stroomlijnen, van jongere en oudere componenten, die wel of niet nitraatreductie hebben ondergaan, afhankelijk van lokale condities)

Indicator grondwater

- ▶ Toestand
 - Gemiddelde nitraatconcentratie in filter 1 per afstroomzone
 - O.b.v. data van 3 jaar, 2015 – 2017
- ▶ Trend
 - Gemiddelde trend in filter 1 per afstroomzone
 - Over periode van 4 jaar, 2014 – 2017

Gebiedstype-indeling grondwater

- ▶ Resultaat beoordeling: eventuele gebiedstypeverhoging t.o.v. oppervlaktewater

	<= 40 mg	40-50 mg	50-60 mg	> 60 mg	Toestand Gemiddelde mg nitraat/l
↙	0	0	+1	+1	
→	0	0	+1	+1	
↗	0	+1	+1	+1	

Trend
▲ 3 mg nitraat/l/4 jaar

Bij duidelijk stijgende trend ($R^2 > 0,5$):
Automatisch afgebakend als:
GT 2 GT 3

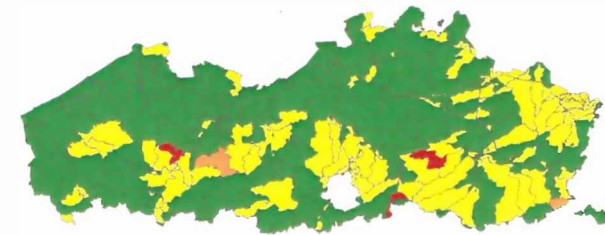

Doel MAP 6: minstens 0,75 mg nitraat/l/jaar daling in afstroomzones met onvoldoende grondwaterkwaliteit (= 3 mg nitraat/l in 4 jaar)

Gebiedstype-indeling o.b.v. oppervlakte- en grondwater

KAART 28: EVALUATIE GRONDWATER - GEBIEDSTYPES

■ Niet afgebakend GT 1
■ Afstroomzone GT 1
■ Gebiedstype GT 2
■ Gebiedstype GT 3

	Aantal afstroomzones	Aandeel afstroomzones (%)	Areeal (ha)	Aandeel areaal (%)
Afstroomzones met voldoende grondwaterkwaliteit (geen gebiedstypeverhoging)	115	43%	443.587	66%
Afstroomzones met onvoldoende grondwaterkwaliteit (gebiedstypeverhoging)	64	24%	206.957	31%
Gemiddelde concentratie tussen 50 en 60 mg NO ₃ /l en een duidelijke stijgende trend	2	0,8%	7.521	1,1%
Gemiddelde concentratie > 60 mg NO ₃ /l en een duidelijke stijgende trend	3	1,1%	5.183	0,8%
Afstroomzones zonder beoordeling	82	31%	12.788	2%

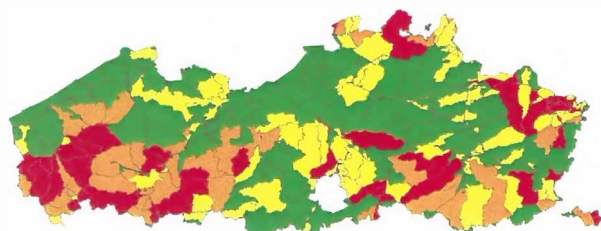
VLAAMSE LANDMAATSCHAPPIJ

13/06/2019 | 46

Combinatie oppervlakte- en grondwaterbeoordeling

- ▶ gebiedstype-indeling oppervlaktewater = de basis
- ▶ Al dan niet +1 afhankelijk van grondwaterbeoordeling
→ Én bij duidelijk stijgende trend boven 50, resp. 60 mg nitraat/l => gebiedstype 2, resp. gebiedstype 3
- ▶ Bijkomend in gebiedstype 0:
→ Als 90ste percentielwaarde > 44,3 mg nitraat/l
→ Bijkomend aangeduid als gebiedstype 1
3 afstroomzones (17.367 ha)

KAART 3: EVALUATIE OPPERVLAKTEWATER - GRONDWATER - GEBIEDSTYPES

	Gebieds- type 0	Gebieds- type 1	Gebieds- type 2	Gebieds- type 3
Aandeel afstroomzones	57%	19%	12%	12%
Areaal (ha)	272.430	138.076	130.982	134.548
Aandeel areaal (%)	40%	20%	19%	20%

Bijsturing gebiedstype-indeling

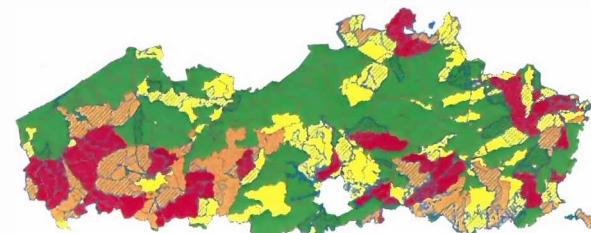
- ▶ Evaluatie gebiedstype-indeling in 2020 o.b.v. gegevens:
 - 2018-2019 en 2019-2020 voor oppervlaktewater
 - 2018 en 2019 voor grondwater
 - ➔ Herziene afbakening vanaf 2021
- ▶ Wat bij achteruitgang gemiddelde nitraatconcentratie?
 - In gebiedstype 0: significant stijgende trend => gebiedstype 1
 - ✗ Gemiddelde nitraatconcentratie > 14 mg nitraat/l en meer dan 2 mg/l gestegen over 2 jaar
 - In gebiedstype 1, 2 en 3 => sensibilisering, handhaving en doorlichting

Vergelijking focusgebieden

- ▶ 237.437 ha focusgebied MAP 5
- ▶ 403.606 ha gebiedstype 1, 2 en 3 MAP 6 ➔ +70%

KAART 3: EVALUATIE OPPERVLAKTEWATER - GRONDWATER - GEBIEDSTYPES

Monitoring

- ▶ Preventieve monitoring in gebiedstype 0
 - Afstroomzones met metingen > 50 mg nitraat/l
 - ✗ Oorzaken achterhalen
 - ✗ Extra begeleiding
 - ✗ Nitraatresiducontroles prioritair in regio's met overschrijding
- ▶ Continuïteit in de rapportering
 - Oppervlaktewater: % meetpunten met overschrijding
 - Grondwater: gewogen gemiddelde, evolutie in de HHZ's

Gebiedsgerichte maatregelen: overzicht

- ▶ Wat zijn de gebiedsgerichte (standaard)maatregelen?
- ▶ De vanggewasregeling: hoe zit dat nu?
 - Hoe wordt het ref% bepaald voor GT2 en GT3?
 - Wat is een vanggewasovereenkomst?
 - Wat als niet voldaan is aan de verplichting in GT2 en GT3?
 - Wat met focusmaatregelen MAP 5?
- ▶ Equivalente maatregelen
 - Wat? Voorwaarden?
 - De beoordelingscommissie?
 - Procedure
 - Wat als niet voldaan is aan de equivalente maatregelen?

Gebiedsgerichte maatregelen

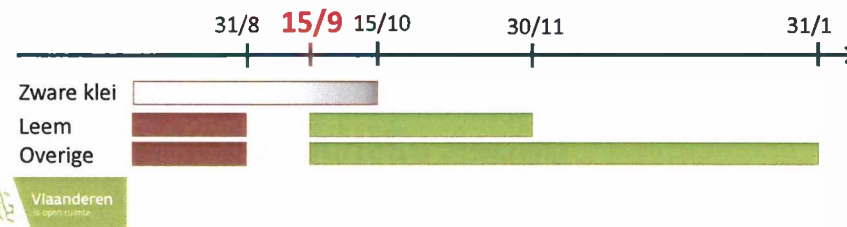
- ▶ Gebiedsmaatregelen: van toepassing op alle percelen van het betreffende gebiedstype
 - Van bedrijfsmaatregelen naar gebiedsmaatregelen
 - Losgekoppeld van nitraatresidu van het bedrijf

Gebiedsgerichte maatregelen

- ▶ Gebiedstype 0: doelstelling gehaald > versoepeling
 - Geen verplichte N-analyses met bemestingsadvies voor percelen sierteelt, boomkweek, groenten I en II en aardbeien
 - Minder controlestalen nitraatresidu
 - *Verhoogde bemesting geschrapd uit decreet*

Gebiedsgerichte maatregelen

- ▶ Gebiedstypes 1, 2 en 3: doelstelling nog niet gehaald > maatregelen ifv doelafstand
 - Basismaatregel vanggewassen
 - × Hoofddeelt geogst uiterlijk 31 aug
 - Vanggewas moet uiterlijk 15 sept ingezaaid zijn, tenzij er een nateelt ingezaaid wordt (Uitz: zware kleigronden)
 - × Aanhoudperiodes: afgestemd op EAG (Dept LV)

Gebiedsgerichte maatregelen

- ▶ Gebiedstypes 2 en 3: 4 bijkomende maatregelen
 - Bemesting slechts toegestaan als gebruiker 1 jan ook de hoofdteelt verbouwt
 - Jaarlijkse daling bemestingsnormen werkzame N
 - Jaarlijkse toename verplichte inzaai vanggewassen OF laagrisico nateelt
 - Vanaf 1 aug moet elk vervoer naar akkers (uitz blijvende teelt) van vloeibare dierlijke mest met erkend mestvoerder (AGR-GPS)
 - Ook eigen mest eigen gro...

4 J proof

Vrijstelling:
- Goede bedrijfsevaluatie nitraatresidu
- Equivalente maatregelen

13/06/2019 | 57

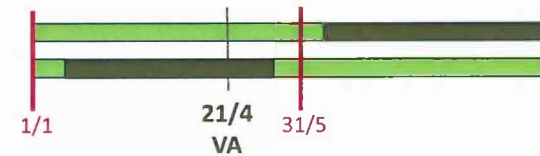
Gebiedsgerichte maatregelen

- ▶ Daling bemestingsnormen en vanggewasregeling

	GT 2	GT 3
Daling normen werkzame N	2019	-0%
	2020	-5%
	2021	-5%
	2022	-10%
	2022	-20%
Toename areaal "vanggewas" bovenop referentieareaal (gemid van 2016, 2017 en 2018)	2019	+0%
	2020	+5%
	2021	+5%
	2022	+10%
	2022	+20%

Gebiedsgerichte maatregelen

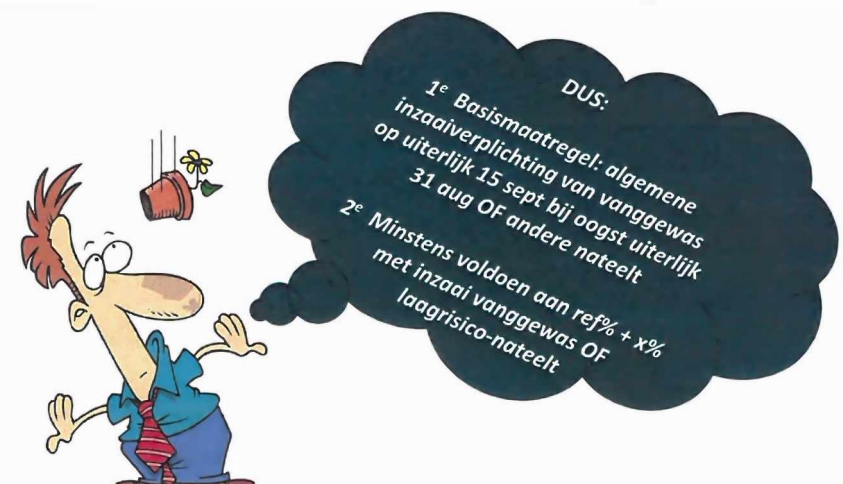
- ▶ Bemesting slechts toegestaan als gebruiker 1 jan ook de hoofdteelt verbouwt

(verder aanpakken via EPR2.0)

13/06/2019 | 58

Vanggewasverplichting in GT2 en GT3

Hoe is het referentie% bepaald?

- ▶ Elke landbouwer krijgt één ref%
- ▶ Ref% wordt eenmalig berekend

× Ref% is het gemiddelde van ref%₂₀₁₆, ref%₂₀₁₇ en ref%₂₀₁₈

$$\rightarrow \text{Ref\%}_x = (\text{areaal "vanggewas"}_x / \text{areaal bouwland}_x) \times 100$$

- ▶ Ref% is minimaal 20% !

Hoe is het referentie% bepaald?

- ▶ Elke landbouwer krijgt één ref%

× Ref% is het gemiddelde van ref%₂₀₁₆, ref%₂₀₁₇ en ref%₂₀₁₈

$$\rightarrow \text{Ref\%}_x = \text{[blauw gebied]} / \text{areaal bouwland}_x \times 100$$

Wat wordt beschouwd als areaal "vanggewas"

→ Niet-nitraatgevoelige hoofdteelt = teelten waarop een BO waterkwaliteit kan toegepast worden.

- grasland, alle granen
- Bieten, spruitkool
- Vlas
- Koolzaad / raapzaad
-
- ~~Korrelmais~~

- Niet-nitraatgevoelige hoofdteelt gevolgd door laagrisico-nateelt (= andere dan specifieke teelt), bvb graan na graan
- Niet-vroege aardappelen en mais gevolgd door vanggewas
- Mais met onderzaai gras

Hoe is het referentie% bepaald?

- ▶ Elke landbouwer heeft één ref%

× Ref% is het gemiddelde van ref%₂₀₁₆, ref%₂₀₁₇ en ref%₂₀₁₈

$$\rightarrow \text{Ref\%}_x = (\text{areaal "vanggewas"}_x / \text{[blauw gebied]}_x) \times 100$$

Wat wordt beschouwd als areaal bouwland?

→ Alles behalve

- × Blijvend grasland
- × Blijvende teelt,
- × Meerjarige teelt
- × Teelt met overkapping,
- × Teelt op groeimedium of in containers
- × Begraasde niet-landbouwgrond met overeenkomst
- × Volkstuinpark, geen onverharde landingsbaan, geen veiligheidszone of geen vliegveld

Hoe is het referentie% bepaald?

- ▶ Wat als er niet voor elk jaar een ref% kan berekend worden?

→ Bvb geen gronden in GT2 of 3 voor dat jaar

→ Enkel jaren met een areaal "vanggewas" in beschouwing nemen

- ▶ Wat als er voor geen enkel jaar een ref% berekend kan worden?

→ Bvb. starters, of geen gronden in GT2 of GT3, ...

→ Ref% wordt jaarlijks berekend op basis van ref% van de ASZ's met GT2 of GT3 en areaal bouwland in het betreffende jaar in deze gebiedstypes

$$\text{ref\%}_y = \frac{\text{areaal } Y}{\text{areaal bouwland}_y} \times 100$$

$$\text{areaal } Y = (\text{ref\%}_{ASZ1} \times \text{areaal bouwland}_{ASZ1}) + (\text{ref\%}_{ASZ2} \times \text{areaal bouwland}_{ASZ2}) + \dots$$

Hoe bepalen of voldaan is aan de vanggewasverplichting?

► Gerealiseerd areaal vergelijken met doelareaal

- × Doelareaal: jaarlijks te bepalen bij het indienen van de VA
 - areaal bouwland in GT2 en GT3 waar "vanggewas" moet komen berekend op basis van ref% + x%
 - Afgetopt op 80%
 - Vermeerderd met areaal waaraan het vorige jaar niet voldaan was
 - Vermeerderd of verminderd met areaal uit vanggewasovereenkomst

Hoe communiceren in 2019?

- Berekening bedrijfsnormen – eind juli:
 - Per perceel gebiedstype
 - Extra overzicht met berekening in te zaaien doelareaal

VLAAMSE LANDMAAATSCHAPPIJ 13/06/2019 | 65

Overzicht : Voldaan als ...

Gebiedstype 1	Gebiedstype 2	Gebiedstype 3
Hoofddeelt geogst uiterlijk 31 aug ► Verplicht vanggewas uiterlijk 15 sept met aanhoudperiode (*)	Vanggewas ingezaaid uiterlijk 15 sept én respecteren van aanhoudperiode (ook in zware klei telt het dan mee)	
	+	
	Aardappelen en mais gevolgd door vanggewas ingezaaid uiterlijk 15 okt en respecteren van aanhoudperiode	
	+	
► een nateelt (*)	Laag-risico nateelt na niet-nitraatgevoelige teelt (bv graan na graan)	
	≥ DOELAREAAAL	

(*) Uitzondering zware klei

Hoe bepalen of voldaan is aan de vanggewasverplichting?

- × Gerealiseerd areaal = controle op het eind van het teeltjaar.
 - Areaal waarop **uiterlijk 15 sept** een vanggewas aanwezig is
 - + Areaal aardappelen en mais **met uiterlijk 15 okt** een vanggewas
 - + Areaal met na niet-nitraatgevoelige hoofddeelt een laagrisico-nateelt
 - + Areaal tijdelijk grasland
 - Aanhoudperioden voor vanggewas moeten gerespecteerd zijn !
- × OK als gerealiseerd areaal ≥ doelareaal

Hoe communiceren in 2019?

- Eind december:
 - Per perceel toekenning op basis van gewascombinatie en inzaaidatum
 - Overzicht met voldaan/niet-voldaan en gevolgen.

VLAAMSE LANDMAAATSCHAPPIJ 13/06/2019 | 66

Vanggewasovereenkomst

- Per gebiedstype tss max 2 landbouwers
- Voorwaarden:

	Aanbiedende lb	Verrijvende lb
Perceel in (zelfde) gebiedstype	Ja	Ja
Overeenkomst met 3 ^e partij	Nee	Nee
Geen vrijstelling	In x en x-1	In x
Geen equivalente maatregelen	In x en x-1	In x
Geen focusbedrijf MC2 of MC3	In x en x-1	In x
Voldaan hebben in x-1	Ja	
Aftopping op 80%	Nee	

15,8 ha
 = 17,8 ha

10,5 ha
 = 8,5 ha

Naleving van vanggewasverplichting

▶ Wat als vangverplichting niet nageleefd is?

- Administratieve geldboete van 250 €/ha + niet gerealiseerd deel extra toepassen in daaropvolgend jaar
- Recidivisme binnen de 5 jaar
 - ✗ Boete vermenigvuldigen met aantal keer dat de vanggewasregeling niet nageleefd werd.
 - ✗ Cascadesysteem treedt in werking: boetebedrag ifv grootte tekort
 - GT1: 250 €/ha
 - GT2 en 3: bedrag ifv aandeel niet-gerealiseerd areaal
 - ▶ Schijf 1 = deel niet gerealiseerd <= 15% > boete = 500 €/ha
 - ▶ Schijf 2 = deel niet gerealiseerd > 15% en <= 20% > boete = 750 €/ha
 - ▶ Schijf 3 = deel niet gerealiseerd > 20% > boete = 1500 €/ha

Nitraatresidudrempelwaarden (DW)

- ▶ DW1 daalt met 5-10 kg N/ha => uitgez. aardappelen en specifieke teelten
- ▶ DW2 bepaald tov DW1 rekening houdend met meetonzekerheid dus dalen als DW1 daalt => uitgez. gras DW2 afgetopt op 200 kg N/ha
- ▶ Bieten toegevoegd als afzonderlijke teeltgroep

Teelttype	Bodemtype	Gebiedstype 2/3		Gebiedstype 0/1	
		DW1	DW2	DW1	DW2
Gras		60	170	80	200
Mais	Zand	65	130	80	160
	Niet-zand	75	150	85	170
Granen	Zand	65	145	80	180
	Niet-zand	75	165	80	180
Aardappelen		85	155	90	165
Spec. teelten		85	190	90	200
Bieten	Zand	60	135	80	180
	Niet-zand	70	155	80	180
Overige teelten	Zand	65	135	80	180
	Niet-zand	75	155	80	180

Nitraatresidu

VLAAMSE
LAND
MAATSCHAPPIJ

Wanneer nitraatresidu?

Controle stalen

- Bij voorkeur in GT 1, 2, 3
- In GT0 waar MAP-meetpunten zijn met overschrijdingen in oppervlakte- of grondwater

Opvolgstalen

- Bij overschrijdingen nitraatresidu voorgaand jaar
- Aangevraagde of geldige vrijstelling

Verplichtingen

- Bij derogatiebedrijven
- Bij doorlichting én boetes, strafrechtelijke veroordelingen én onvoldoende mestopslagcapaciteit

Perceelsevaluatie van het nitraatresidu

Nitraatresidu op één perceel

- Steekproef
 - mogelijke indicatie voor problemen, niet direct maatregelen
- Bij overschrijding van de eerste drempelwaarde
 - nitraatresiduverplichting op perceels- of bedrijfsniveau

Evaluatiecriteria voor nitraatresidu op 1 perceel

→ 2 criteria bepalen vervolgtraject:

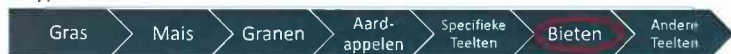
- Overschrijding van drempelwaarde DW1 of DW2
- Gebiedstype waar het perceel ligt

Laagste van alle bemonstering geldt als uiteindelijk resultaat

Bedrijfsevaluatie van het nitraatresidu

Nitraatresidu op meerdere percelen

- ▶ Minstens 3 percelen
- ▶ Minstens 1 perceel per nitraatresidutype
 - 7 types teelten

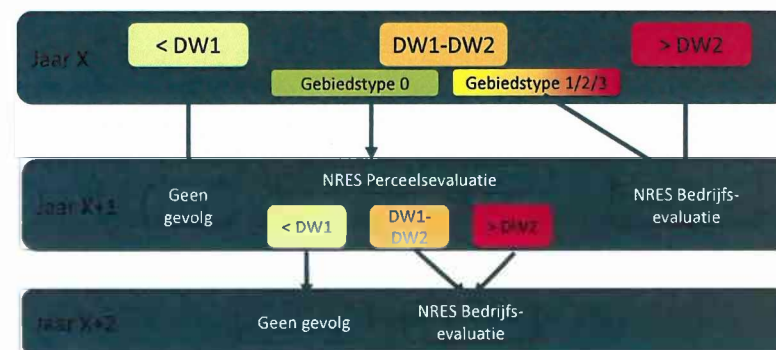
→ Voor mais, granen, bieten, overige teelten:
verschillende drempelwaarden zand/niet-zand → verschillend NRES-type

- ▶ Rekening houdend met areaal:

aantal nitraatresidubepalingen = $\sqrt{\text{totaal areaal (ha)}}$ (afroeden naar beneden)

- × één nitraatresidubepaling = staalname per 2 ha
- × bijkomende percelen aangeduid voor het vereist aantal nitraatresidubepalingen
- × aangeduid perceel moet altijd volledig bemonsterd worden

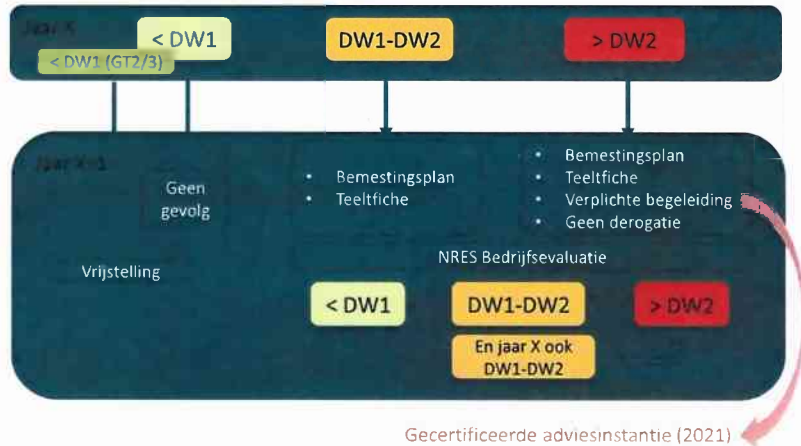
Perceelsevaluatie - gevolgen

Bedrijfsevaluatie - beoordelingscriteria

- ▶ Gewogen gemiddeld nitraatresidu vs gewogen gemiddelde DW
 - Weging t.o.v. areaal van de nitraatresidutypes
 - Voor gewogen gemiddelde DW: rekening houden met verschillende DW voor percelen in verschillende GT (!)
- ▶ Bij meerdere bemonsteringen van een perceel: gemiddelde van alle bemonsteringen
- ▶ Bedrijfsevaluatie in kader van een vrijstelling altijd t.o.v. strengste (laagste) DW, dus ook voor de percelen die in GTO/1 liggen

Bedrijfsevaluatie - gevolgen

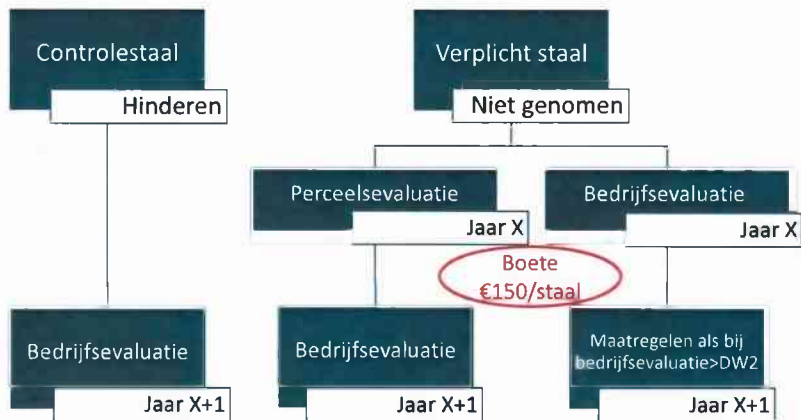

Niet-naleven maatregelen na een slechte bedrijfsevaluatie

Boetes

- € 300 voor het niet of niet correct opmaken van het bemestingsplan
- € 250 voor het niet of niet correct opmaken van een teeltfiche – per teeltfiche
- € 1.500 euro voor een landbouwer die zich niet laat begeleiden door een gecertificeerde adviesinstantie
- € 500 voor elk advies van de gecertificeerde adviesinstantie dat niet opgevolgd wordt

Staalname niet uitgevoerd?

Vrijstelling na positieve bedrijfsevaluatie

- ▶ Vrijstelling van 3 standaardmaatregelen op percelen in GT2/3
 - × daling bemestingsnorm werkzame N
 - × % verplicht vanggewas
 - × vloeibare mest naar akker met erkend mestvoerder vanaf 1/8
- ▶ Eerst aanvraag vrijstelling
 - × Aanvraag jaar indienen/intrekken uiterlijk 1 juni jaar X-1
 - × Aanvraag niet ingetrokken = bedrijfsevaluatie verplicht
 - × Bij positieve bedrijfsevaluatie vrijstelling jaar X
 - Positieve bedrijfsevaluatie = t.o.v. strengste DW voor alle percelen

Vrijstelling verkregen

- ▶ Landbouwer kan zelf intrekken tot 15 feb
- ▶ Voorwaarden geldigheid vrijstelling - **beoordeling uiterlijk 31 maart**
 - Jaar X-1:
 - ✗ Geen overtredingen begaan bij toedienen van meststoffen (uitrijregeling, bemestingsnormen, toedienen op bevroren/ondergelopen grond, afstand tot waterlopen, emissiearm aanwenden,)
 - ✗ Geen overtreding tegen **VLAREM-bepalingen** rond oa mestopslag
 - ✗ Geen maatregelen of balans/NER- boetes na bedrijfsdoorlichting
 - ✗ Geen negatieve bedrijfsevaluatie (t.o.v. strengste drempelwaarden)
 - **Jaar X: tijdige aangifte**
- ▶ **Jaarlijkse opvolging vrijstelling** via perceelsevaluatie nitraatresidu
 - Boven DW1 → bedrijfsevaluatie jaar X+1 met behoud vrijstelling
 - Bedrijfsevaluatie jaar X+1 niet OK → vrijstelling vervalt X+2
- ▶ Als **bedrijfsareaal stijgt** met meer dan 10 ha of 25%
 - weer bedrijfsevaluatie in jaar X om vrijstelling te behouden

Vervoer - Uitrijregeling

- ▶ Type 1 – meststoffen
(stalmest, champost, traagwerkende meststoffen)
 - Verbod van **1 november** tem 15 januari
 - Na 31 augustus max 50 kg N_{wkz}
 - Uitz. 'mestschoentjes' voor fruitbomen

Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec

Vervoer

Wijzigingen aan

- ▶ Uitrijregeling
- ▶ Transportregeling
- ▶ Strikter
- ▶ maar eenvoudiger
- ▶ met uitzonderingen

Vervoer - Uitrijregeling

- ▶ Type 2-meststoffen op grasland
 - Verbod van **15 augustus** tem 15 februari

Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec

Vervoer - Uitrijregeling

▶ Type 2-meststoffen op akker niet zware klei

- Verbod van **1 augustus** tem 15 februari
- Verbod na de oogst van de hoofdteelt, behalve
 - ✗ als voor 1 augustus een nateelt is ingezaaid
 - ✗ na een **niet-nitraatgevoelige hoofdteelt**, waarbij tem 31 augustus een maximale dosis van 36 kg N_{wkz} kan opgebracht worden als er uiterlijk op 15 september een vanggewas wordt ingezaaid.

Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec

Vervoer - Uitrijregeling

▶ Type 2-meststoffen op akker zware klei

- Verbod van 16 oktober tem 15 februari
- Na 31 augustus max 100 kg N_{wkz}
- Verbod na de oogst van de hoofdteelt, behalve
 - ✗ als uiterlijk op 15 september een nateelt is ingezaaid
 - ✗ als bemest wordt na 31 augustus, dan moet er een teelt aanwezig zijn of binnen 15 dagen ingezaaid worden

Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec

Vervoer - Uitrijregeling

▶ Type 2-meststoffen op akker zware klei

- Concreet: Na de oogst kan bemesten met 170 kg N
 - ✗ In juli en augustus als de nateelt uiterlijk 15 september is ingezaaid
 - ✗ Na 31 augustus tot 31 oktober als binnen 15 dagen de nateelt wordt ingezaaid
 - ✗ Bemesten in de zomer voor nateelt na 15 september kan niet

Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec

Vervoer - Uitrijregeling

▶ Type 3 meststoffen

- Verbod van 1 september tem 15 februari
- Verbod na de oogst van de hoofdteelt, behalve
 - ✗ als voor 1 augustus een nateelt is ingezaaid
 - ✗ na een **niet-nitraatgevoelige hoofdteelt**, waarbij tem 31 augustus een maximale dosis van 36 kg N_{wkz} kan opgebracht worden als er uiterlijk op 15 september een vanggewas wordt ingezaaid
 - ✗ als uiterlijk 31 augustus een specifieke teelt ingezaaid wordt

Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec

Vervoer - Uitrijregeling

▶ Type 3 meststoffen – specifieke teelten, niet fruit

→ Toegelaten van 1 september tem **31 oktober** mits bemestingsadvies – dosis, inclusief type 3 met lage stikstofinhoud:

- ✗ Max 100 kg N_{wkz} , en max 60 kg N_{wkz} in 2 weken
- ✗ Max verplicht bodemadvies

→ Toegelaten van 16 januari tem 15 februari als

- ✗ Max 50 kg N_{wkz}

Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec

Vervoer - Uitrijregeling

▶ Type 3 meststoffen – specifieke teelten, fruit

→ Toegelaten van 1 september tem **31 oktober** als

- ✗ Max 40 kg N_{wkz} type 3, inclusief type 3 met lage stikstofinhoud

Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec

Vervoer - Uitrijregeling

▶ Type 3 meststoffen met lage N-inhoud

→ Ook toegelaten van 1 september tem **31 oktober** en van 15 januari tem 15 februari als

- ✗ Een gewas aanwezig is, of binnen 7 dagen wordt ingezaaid
- ✗ Max 30 kg N_{wkz} over volledige winterperiode, waarvan max 10 kg minerale

Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec

▶ Akker (niet-zware klei) waar na de oogst een vanggewas ingezaaid werd: type 2 + type 3 samen altijd beperkt tot 36 kg

N_{wkz}

Vervoer - Transportregeling

▶ Burenregeling wordt beperkt tot 3 maanden

▶ Burenregeling is verboden vanaf 1 augustus voor vloeibare dierlijke mest naar akkers met een niet blijvende teelt in GT2 en GT3

▶ Bij transport van vloeibare dierlijke mest -> trekker moet uitgerust zijn met AGR-GPS als afnemer percelen heeft in GT2 of GT3

Vervoer - Transportregeling

Vloeibare dierlijke mest	
Art 49	Maatregel
Bedrijven met percelen GT2 of GT3	Percelen GT2 en GT3
Altijd	Vanaf 1 augustus
AGR-GPS	Erkend voerder

Kunstmest

► Landbouwer

- Register van alle leveringen
- Stavingstukken van alle leveringen
- Gebruiksregister op perceelsniveau

→ Digitaal register

- ✗ Automatisch doorsturen vanaf 1/7/2020

Vervoer - Opslag

- Opslag van type 1 meststoffen op de kopakker kan, op voorwaarde dat
 - Spreiden op hetzelfde perceel
 - Minstens 10m van perceelsgrens of waterloop
 - Minstens 100m van woningen of publiek toegankelijke gebouwen
- Bijkomende voorwaarde voor niet compost
 - Afdgedekt op een luchtdoorlatende, semipermeabele wijze, die verhindert dat regenwater kan insijpelen
- Als kopakker type 1 meststoffen niet compost niet afdgedekt is
 - Verboden tussen 1 november en 15 januari
 - Max 2 maanden tot spreiden

Kunstmest

► Kunstmesthandelaars

- Aangifteplicht vanaf 10.000 kg N (niet nieuw) voor wie
 - ✗ produceert
 - ✗ verdeelt
 - ✗ importeert
 - ✗ exporteert

→ Digitaal register

- ✗ automatisch doorsturen vanaf 1/7/2020

Mestverwerking

- ▶ Verstrengde controle en opvolging
 - Verplicht plaatsen van debietmeters vanaf 1/1/2020
 - Register van alle dierlijke en andere meststoffen
 - Nutriënten- en massabalans als risicoanalyse voor handhaving en doorlichting

Boete aangifteverzuim

- ▶ Aangifte niet ingediend op 15 maart
 - 250 € boete
- ▶ Als aangifte alsnog ingediend is vóór 15 april én 50 € betaald
 - boete wordt met 200 € verminderd
- ▶ Recidivisme : geen vermindering meer, en verdubbeling van de boete
- ▶ Analooq voor de verzamelaanvraag, op 21 april

derogatie

Blijft	Wijzigt
4 jaar	graslandmanagement
derogatieteelten	vanggewassen
bemestingsnormen	P kunstmest
aanvraag vóór 15/2	mestverwerking
bemestingsplan	rapportering
meststaalnames	monitoringsnetwerk
bodemstalen	
geen effluents winter	
2/3 mest vóór 1 juni	
nitraatresiducontrole	
controle en inspectie	

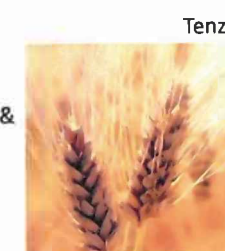

Graslandmanagement

4 J proof

Scheuren	Niet-zware klei	Zware klei
Scheuren grasland kan steeds	15/2 – 30/4	15/2 – 30/4 15/9 – 30/10
Scheuren grasland voor hernieuwing	15/9 – 30/10	
Inzaaien gewas hoge N opname binnen 2 weken na scheuren	Altijd	15/2 – 30/4 wel 15/9 – 30/10 niet

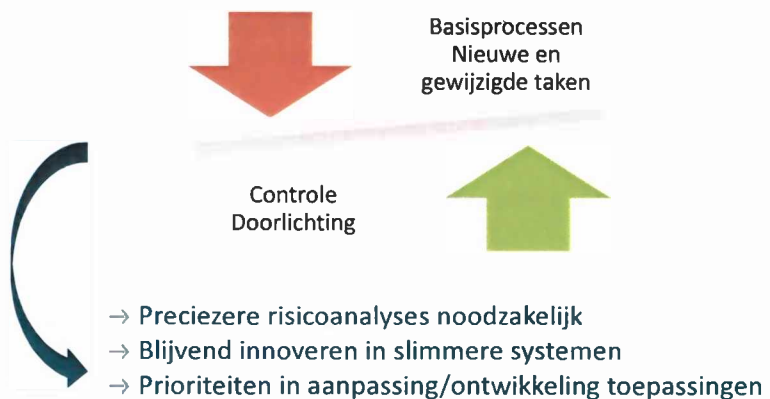
Na scheuren blijvend grasland geen bemesting

Klemtoon Mestbank MAP 6

Middelen en capaciteit voor snelle en efficiënte implementatie

Toezicht Mestbank

- ▶ Data als bron risicoanalyse (aangifte, verzamelaanvraag, kunstmestregister)
- ▶ Terreincontroles (opbrenging, transport, afstandsregels, vanggewassen...)
- ▶ Bedrijfsdoorlichting
- ▶ Boetes in verhouding tot economisch voordeel bij niet naleving (register kunstmest, vanggewassen, mestverwerking)
- ▶ Mogelijkheden tot opleggen van dwangsommen

VLM neemt de handschoen op

Partners zijn broodnodig om dit plan te doen slagen

De 4 J's als kern

Specifiek voor bio-landbouw

- ▶ Fosfaat uit stalmest zal voortaan slechts voor 50% meegeteld worden (ook bij percelen met klasse III of IV) op voorwaarde dat het gaat om biologische bedrijven of bedrijven waarbij 90% van hun dierlijke productie uit stalmest bestaat en waarbij eveneens 90% van de dierlijke productie op eigen land terecht komt.